

ELTE BTK, Filozófia Intézet, 2009/10, II. (tavaszi) félév

BBN-VAL-121

dr. Tatár György egyetemi docens

G

3 kr

H,8:30–10:00

Műk 4/i Bence György terem

Bibliaismeret

A tanegység célja:

Az ún. „szentkönyves” vallások szent iratai közül – Magyarország vallási-kulturális hagyományainak megfelelően – a vallástudományi képzésben a Biblia szövegének alapos ismeretére különös hangsúlyt fektetünk. A félév során a megadott menet szerint a teljes héber Bibliát, az Újszövetséget, valamint a deuterokanonikus könyvek kijelölt részeit el kell olvasni magyar fordításban.

A tantárgy célja elsősorban az Ó- és Újszövetség könyveinek bemutatása és megismerése. A bibliai könyvek történeti háttérének rövid ismertetése és bibliográfiai bevezetés után az egyes könyvekkel kapcsolatos problémákról a hallgatók minden órára előadással készülnek, s az óra második felében egy, a Bibliához kapcsolódó általánosabb problémát (exegézis, történetírás, látomásirodalom, apokrifek stb.) tárgyalunk.

A jegyszerzés feltételei:

Mint szeminárium a kurzus látogatásköteles. Az óráról legfeljebb háromszor lehet hiányozni. Az órára legfeljebb tíz perc késéssel lehet érkezni, a szaktanár azonban az óra legelején is írathatja a dolgozatokat.

A tanmenetben megadott bibliai könyveket az adott órára (tehát előzetesen) alaposan el kell olvasni!

Az érdemjegyre beleszámít az órai aktivitás is. Ennek és négy zárthelyi dolgozatnak alapján kap a hallgató jegyet. A zárthelyik időpontját a félév első két hetében adja meg a szaktanár.

A tervezett tanmenet:

(Ahol nem adunk meg kisebb egységeket, ott a teljes bibliai könyvet el kell olvasni!)

1. óra: A Biblia keletkezése
2. óra: *a Tóra* (Mózes I–V)
3. óra: *a történeti könyvek*: Józsué, Bírák, Ruth, Sámuel I–II., Királyok I–II.
4. óra: *a történeti könyvek (folytatás)*: Krónikák I–II., Ezdrás, Nehémiás, Eszter; Tóbiás 4,1–4,20–21; 5–10; Judit 10–13; részletek a deuterokanonikus történeti könyvekből: Makkabeusok I. 1,16–28.41–64; 4,36–60; Makkabeusok II. 1,1–9
5. óra: *a költői és a bölcsességek könyvek*: Jób, Zsoltárok, Példabeszédek, Prédikátor, Énekek éneke; részletek a deuterokanonikus bölcsességek könyvekből: Bölcsesség (Salamon bölcsessége) 13–14; Jézus, Sirák fia Előszó, 44–50
6. óra: *a prófétai könyvek*: Ézsaiás, Jeremiás, Jeremiás siralmai, Ezékiel, Dániel; részletek a deuterokanonikus prófétai könyvekből: Báruk 1; 6 (Jeremiás levele); Dániel 13 (Zsuzsanna), 14 (Bél és a sárkány)
7. óra: *a prófétai könyvek (folytatás, a kispróféták)*: Hóseás, Jóel, Ámós, Abdiás, Jónás, Mikeás, Náhúm, Habakuk, Sofóniás, Aggeus, Zakariás, Malakiás
8. óra: *az evangéliumok*: Máté evangéliuma, Márk evangéliuma, Lukács evangéliuma, János evangéliuma; *az Újszövetség történeti könyve*: Apostolok cselekedetei
9. óra: *Pál apostol (Szent Pál) levelei*: Pál levele a rómaikhoz, Pál első levele a korinthusiakhoz, Pál második levele a korinthusiakhoz, Pál levele a galatákhoz, Pál levele az

efézusiakhoz, Pál levele a filippiekhez, Pál levele a kolosséiakhoz, Pál első levele a thessalonikaiakhoz, Pál második levele a thessalonikaiakhoz, Pál első levele Timóteushoz, Pál második levele Timóteushoz, Pál levele Titushoz, Pál levele Filemonhoz

10. óra: A zsidókhoz írt levél; *az ún. katolikus levelek*: Jakab levele, Péter első levele, Péter második levele, János első levele, János második levele, János harmadik levele, Júdás levele

11. óra: *apokalipszis*: Jelenések könyve; *ó- és újszövetségi apokrifok* (4 részlet, ld. alább)

12. óra: A bibliaértelmezés módszerei

13. óra: A Biblia hatása

A kötelezően használandó Biblia-fordítások:

A kurzushoz a magyar kultúrában betöltött kivételes szerepe miatt (más fordításokat is megbecsülve) a szakfelelős előírása szerint az ún. revideált Károli-Bibliát (1908) kötelező használni (elérhető digitálisan is: <http://netbiblia.hu/karoli/>, de beszerzése ajánlott), kivéve a deuterokanonikus könyveket, melyek Káldi György fordításában olvasandók, ajánlott az 1865-ös átdolgozás digitális formában: <http://kaldibiblia.netii.net/>

Az apokrif könyvekből való részletek megtalálhatók külső honlapon

<http://elte2.fideliomedia.hu>, jelszó: **b33th0v3n**, Korai keresztény és bizánci irodalom/apokrifok; belső honlapon http://gepeskonyv.btk.elte.hu/adatok/Okor-kelet/Okori.es.keleti.irodalmak/index.asp_id=680

Kötelező szakirodalom:

PECSUK Ottó (szerk.): *Bibliaismereti kézikönyv*. Kálvin, Budapest 2008. Az egyes könyvek felosztását tartalmazó oldalak. Az anyagot digitális formában is a hallgatók rendelkezésére bocsátjuk.

Ajánlott szakirodalom:

MILLER, Stephen M.–HUBER, Robert V.: *A Biblia története. A Biblia keletkezés és hatása*. Kálvin, Budapest 2004.

AHARONI, Y.–AVI-YONAH, M.–RAINEY, A.F.–SAFRAI, Z. (ford. Grüll Tibor, Grüll Tiborné, Kövér Gábor): *Bibliai Atlasz*. Szent Pál Akadémia, Budapest 1999.

Hasznos linkek:

Magyar Bibliatársulat: <http://bibliatarsulat.hu/> (különösen a magyar Biblia-fordításokhoz: Home > A Biblia > A magyar bibliafordítás története

a 2008-as „Biblia Éve” honlapja: <http://www.bibliaeve.hu/>, többek közt:

<http://www.bibliaeve.hu/kislexikon.php>

a Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat: <http://www.biblia-tarsulat.hu/>

Megjegyzés: —

A szaktanár elérhetősége:

gytatar@gmail.com